

**MARKUS
JA
MULLVADENIN
VALTAUS**

Romaani, 2019

Henry Saarinen

1.

OIKEUDENKÄYNTI

Tukholman oikeustalo, Kungsholmen.

20. päivä tammikuuta, 1978.

Tukholman oikeustalon historian ehdottomasti yleisörikkain ja meluisin oikeudenkäynti oli kestänyt jo kolmatta tuntia. Syytettyjen penkeillä, salin oikealla puolella takalehteriltä katsoen, istui viisitoista nuorta, molempia sukupuolia kutakuinkin yhtä paljon. He kaikki olivat ahtautuneina heille varattuun aivan liian pieneen tilaan. Heitä puolustava asianajaja, nuorehko mies hänkin, istui laittomaisena. Salin perällä istuivat oikeuden edustajat korokkeellaan: puheenjohtajana päätuomari keskellä ja molemmilla puolilla kaksi lautamiestä. Olipa paikalla vielä yksi kirjurikin.

Syytettyjä vastapäätä, noin viiden metrin päässä, istui kaksi harmaapukuista, jo hieman iäkkäämpää miestä. Toinen heistä oli jutun kantaja, Rånalt Hyddeström, vaivautuneen näköisenä naama välillä punoittaen, välillä kalpeana. Hän edusti Högabostäder -asuntoyhtiötä ja toinen miehistä oli hänen asianajajansa.

Oikeusjuttu oli avoin yleisölle ja väkeä oli saapunut todella paljon. Salin yleisölehterit suorastaan natisivat liitoksistaan. Paikalla oli pääosin syytettyjen tukijoita mutta olipa siellä muutama päivälehdien toimittajakin, olihan nyt käynnissä laajaa huomiota herättänyt asuntopoliittinen oikeudenkäynti. Yleisön aplodien ja vihellysten keskellä joutui tuomari käyttämään nuijaansa ahkeraan saadakseen saliin hiljaisuutta. Syyttäjän asianajaja puhui:

- Katsomme siis, että syytetyt ovat syyllistyneet törkeään lainvastaiseen tekoon, josta vaadimme heille kaksi vuotta van-

kilatuomiota karkeasta omavaltaisesta talojen valtauksesta -ja haltuunotosta. He väittävät toimivansa muka asukkaiden hyväksi mutta samalla rikkovat lakia pitäessään jo purkutuomion saaneita taloja hallussaan. Kysyisinkin nyt heiltä; pyhittääkö tässä valtauksessa hyvä tarkoitus rikolliset keinot?

Tirskuntaa ja buuausta alkoi kuulua yleisön joukosta.

- Hiljaisuutta! huusi tuomari ja koputti taas kerran nuijaansa. Sali hiljeni ja tuomari antoi syytettyjen asianajajan vastata.

- Kysymykseen, pyhittikö hyvä tarkoitus rikolliset keinot, on vaikea näin suoralta kädeltä vastata mutta sanoisin, että syyteyt ovat teollaan halunneet estää kohtuukuntoisten ja asumiskelpoisten talojen turhan purkamisen. Vaadin että valtaajia ei tuomita, sillä he eivät ole mitään rikollisia. Päinvastoin, nämä hienot nuoret haluavat teollaan säilyttää kyseiset talot edullisina vuokra-asuntoina ja tässä mielessä heidän tekonsa saa aikaan pelkkää hyvää huonolle asuntotilanteelle tässä kaupungissa.

Yleisö alkoi huutaa hyvähuutoja lehtereiltä ja taputtaa. Tuomari kopautteli nuijaa pöytään ja huusi: - Hiljaisuutta! Vaadin hiljaisuutta oikeussaliin! Kun sali hiljeni, sanoi hän syytetyille pyyhkien liinalla hikistä otsaansa:

- Te olette täällä nyt syytettynä siis luvattomasta, purettavaksi tarkoitetun Mullvaden -korttelin valtauksesta, käsittäen neljä suurehkoa kerrostaloa. Lisäksi teitä syytetään kyseisten talojen purkutöiden tahallisesta viivästyttämisestä. Myönnätkö tehneenne näin vai kiellättekö syytteet? Olkaa hyvä!

Syytettyjen edustaja, nuori parikymppinen vaalea tyttö, nousi seisomaan. Hän rykäisi pari kertaa niin että oikeussaliin tuli aivan hiiren hiljaista ja alkoi puhua:

- Arvoisa tuomari ja hyvä yleisö. Puhun nyt kaikkien meidän syytettyjen puolesta. Ensinnäkin, vaadimme Mullvaden -korttelin purkamiselle kieltoa ja purkamisen sijaan talojen peruskorjaamista. Katsomme, että Högabostäder AB on ostanut talot, kolme vuotta sitten, petollisin perustein: He lupasivat silloin asukkaille peruskorjata asunnot. Sitä ei koskaan tapah-

tunut, vaan sen sijaan tuli yllättäen häätöpäätös, jonka syyksi he ilmoittivat, että talot puretaan huonokuntoisten kivijalkojen vuoksi. Edullisten vuokratalojen purkaminen ja asukkaiden häätäminen pois taisi ollakin Högabostäderin ainoa päämäärä. Voisi kysyä Hyddeströmiltä itseltään, pyhittikö tarkoitus kei-not, heidän kaapatessaan tontti itselleen petollisin tarkoituksiperin...

Yleisö reagoi tytön puheeseen hyvähuudoin ja taputuksin, jotka tuomari ärtyisesti lopetti nuijan koputuksellaan ja vaati uudelleen myöntävää tai kieltävää vastausta. Tyttö jatkoi:

- Tietysti myönnämme vallanneemme talot. Koko maahan sen jo tietää, että me olemme sen tehneet. Mutta... tahdomme korostaa, että emme ole vallanneet taloja suinkaan itsellemme vaan haluamme, että vanhat asukkaat saavat palata takaisin. Olemme toimineet pelastaaksemme Mullvaden -vuokratalokorttelin sekä käynnistääksemme mielestämme tarpeellisen asuntopoliittisen keskustelun vuokra-asuntojen vähyydestä. Lisäisin vielä sen, että me olemme valmiit muuttamaan pois jos talot päätetään saneerata ja vanhat, jo poishäädetyt asukkaat saavat palata takaisin asuntoihinsa. Minulla ei ole muuta lisätävää.

Tyttö istui alas. Tukijoukot taputtivat ja huusivat kannustus-huutoja. Tuomari rypisti otsaansa ja koputti taas kiivaasti nuijallaan pöytään. Rånalt Hyddeström näytti huolestuneelta ja vilkuili hermostuneesti ympärilleen.

- Hiljaisuutta oikeussaliin, pyydän! Jos yleisö ei osaa olla hiljaa oikeudessa, niin se poistetaan salista. Onko asiankantajalla mitään vastattavaa tähän ennen kuin oikeus poistuu tekemään ratkaisunsa? kysyi tuomari.

Hyddeström nousi nyt puolestaan seisomaan ja puhui kimakalla äänellään:

- Niin, herra tuomari, talojen ostoperusteista me emme täällä ole puhumassa. Se asia ei kuulu tähän oikeudenkäyntiin. Kiis-tän kaikki nämä esitetyt syytökset oston petollisista tarkoituksiperistä. Vaadin että saamme virkavallalta apua asuntojen luk-

kojen vaihtamisessa ja ovien lukitsemisessa ja kysyisin vielä syytetyiltä, että montako päivää he ovat asunnoissa viettäneet?

Tuomari pyysi syytettyjä ilmoittamaan vietetyt vuorokaudet. Valtaajat pitivät hetken keskinäisen palaverin, sitten tyttö ilmoitti:

- Noin yhdeksänkymmentä päivää.

- Sanotaan siis yhdeksänkymmentä päivää. Tyydyttikö tämä vastaus asiankantajaa? kysyi tuomari ja Hyddeström vastasi myöntävästi.

- Jos kummallakaan osapuolella ei ole asiaan enää mitään lisättävää, niin oikeus poistuu nyt tekemään päätöksensä ja asianosaisia pyydetään odottamaan salin ulkopuolella sisäänkutsumista, sanoi tuomari ja nousi ylös. Silloin eräs tyttö, kitara kaulallaan, pyysi saada virittää vielä "Oikeusistunnon päätöshymnin." Tuomari ei suostunut siihen ja sanoi, että mieluummin käytävän puolella. Väki siirtyi salin ulkopuolelle.

Käytävillä oli tunnelma jännittynyt mutta optimistinen.

- Hyvä Annika! Sä löit kuule sille syyttäjälle jauhot suuhun. Huomasitteko miten se asuntofirman kiho oli vaivaantunut? sanoi eräs poika tukijajoukosta.

- Joo, mä huomasin miten sen naama oikein venähti kun sä puhuit, sanoi eräs tyttö syytetyistä.

- He-heii! Mehän tää voitetaan, se on varma juttu! Eihän ne syyttäjät pystyneet muuhun kuin puhumaan täyttä roskaa, hihkui joku innoissaan.

- Mä en olis vielä niin varma mistään voitosta... nyt kaikki on kiinni tuomareista, vastasi Annika.

- Mä uskon ainakin, että tuomarit on tajunnu meidän sanoman ja sehän on tärkeintä, sanoi Max.

- Joo, Hyddeström varmaan tajus, että hän voi itse joutua linnaan, haha-haa! sanoi Anders ja nauroi.

Kitaratyttö ei ollut yhtä optimistinen ja viritteli kitaraansa hieman etäämmällä. Hän laului laulunsa kaihoisasti valssirytmillä seuraavasti:

*"On tuomari tehnyt jo päätöksen ja löytänyt syylliset.
Ei mieltä tarvinut kauaakaan: Ne ovat nuo työläiset.
Ja setelitukko taskussaan, lukee tuomari tuomion.
Ketkä vankilaan heitetään? No tietenkin työläiset."*

Kului noin parikymmentä minuuttia. Sitten kaiuttimista kuului kuulutus jossa kaikkia pyydettiin siirtymään takaisin oikeus-saliin. Tuomari saapui arvokkaasti astuen saliin apulaisineen ja kaikki nousivat seisomaan. Avustaja työnsi päätöskansion tuomarin eteen. Kaikki hiljentyivät jännittyneinä kuulemaan oikeuden päätöksen.

- Oikeus on asian huolellisen harkinnan jälkeen täten päätöksensä tehnyt ja todennut kaikki syytetyt syyllisiksi karkeaan omavaltaiseen menettelyyn ottaessaan luvattomasti haltuun Högabostäder AB:n omistaman niin kutsutun Mullvaden-korttelin Krukmakargatanilla ja päättänyt tuomita kaikki syytetyt kahdeksi vuodeksi ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja 25:een päiväsakkoon.

Yleisö kohahti ja valtava puheensorina alkoi koko salissa. Jotkut syytetyistä lysähtivät järkyttyneinä kuulemastaan penkilleen. Tuomari jatkoi kovan hälinän ja vihellyskonsertin jälkeen kopauttelemalla nuijallaan voimakkaasti raskaaseen tam-mipöytänsä.

- HILJAISUUTTA! PYYDÄN HILJAISUUTTA! huusi tuomari ääni särkyen ja jatkoi: - Syytettyjä pyydetään poistumaan valtaamastaan Mullvadenin korttelista viivyttelämästä! Ja jos heidät vielä sieltä tavataan ja heidät sieltä pidätetään, muuttuu ehdollinen tuomio ehdottomaksi vankeusrangaistukseksi. Juttu katsotaan loppuunkäsittelyksi. Oikeudenistunto on päättynyt.

Vielä loppunuijan kopautus ja ihmiset katselivat pettyneinä tuomaria ja toisiaan. Syyttäjäosapuolet keräsivät paperinsa hymyssäsuin ja poistuvat järjestämään omaa lehdistötilaisuuttaan.

- Onko tässä muka oikeus toteutunut? kuului vielä huuto syytettyjen joukosta, kun tuomarit olivat poistumassa.

- Teillä on oikeus valittaa hovioikeuteen päätöksestä, vastasi tuomari.

- Varmasti valitetaan. Tämähän on oikeusmurha.

Lehdistö ryntäsi käytävällä asunnonvaltaajien kimppuun kymmenine mikrofoneineen.

- Mitä mieltä olette oikeuden päätöksestä?

- Se osoittaa selvästi, että lain kirjain ei aina ole samaa kuin oikeudenmukaisuus, vastasi Annika.

- Aiotteko jatkaa valtausta?

- Kyllä. Tällä päätöksellä on oikeus vain yrittänyt lopettaa aloittamamme asuntopoliittisen väittelyn mutta me emme tule luovuttamaan helpolla. Kampanja tulee jatkumaan! sanoi Annika päättäväisesti.

- Oletteko valmiit vankilaan Mullvadenin vuoksi?

- Sanoisin näin, että vaikka me tänään tuomitut viisitoista valtaajaa muuttaisimmekin pois vankilauhkan takia, niin aivan varmasti tulee uusia valtaajia tilallemme kaksin verroin enemmän. Se on tosiasia, vakuutti Annika.